

СЕКЦІЯ 2
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК [341.24(477):341.231.14]:341.645.5:353.155
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2023-2-2>

**ПРОВАДЖЕННЯ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ
ТА ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ:
ОСОБЛИВОСТІ, ПЕРЕБІГ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК**

Басиста Ірина Володимирівна,
докторка юридичних наук, професорка,
професорка кафедри кримінального процесу та криміналістики, адміністративного
права та адміністративного процесу
Львівського державного університету внутрішніх справ
basysta-i@ukr.net
orcid.org/0000-0001-9707-7386

Дроздов Олександр Михайлович,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
професор кафедри кримінального процесу
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
o.m.droz dov@nlu.edu.ua
orcid.org/0000-0003-1364-1272

Стратонов Василь Миколайович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри національного, міжнародного права
та правоохоронної діяльності
Херсонського державного університету
Stratonov@ksu.ks.ua
orcid.org/0000-0002-7548-0630

У цій публікації **поставлено за мету** переконати опонентів в тому, що у запропонованій на розгляд членам Науково-консультативної ради при Верховному Суді правовій ситуації її фактичний контент свідчить про відсутність визначених складових критерію для констатації, що міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, встановлено порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом. Для досягнення задекларованої мети та отримання належних результатів, **використано таку сукупність методів**: формально-логічний, аналізу та синтезу, вибірку, порівняльно-правовий, прогнозування. **Результатами такої діяльності є**: 1) з'ясовано, що чинним КПК України для апеляційної інстанції та Верховного Суду передбачено «процесуальні нагоди» та підстави для перегляду судових рішень в цілому, котрі ухвалені (постановлені) внаслідок розгляду заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, з точки зору їх законності та обґрунтованості, в межах апеляційної та, відповідно, касаційної скарги; 2) констатовано, що якщо цими «процесуальними нагодами» суд та учасники провадження скористалися, але наявні порушення залишилися не ліквідованими, то лише вичерпавши всі національні механізми оскарження, у кінцевому результаті виникає можливість для учасників звернутися до ЄСПЛ; 3) доведено, що якщо ж такого звернення не було або ж воно наявне, але у результаті його розгляду ЄСПЛ не констатовано порушення статті (ей) ЄКПЛ (у тому числі із причини, що за національним законодавством тривав розгляд за нововиявленими обставинами, тобто у цій частині доводів заяви до ЄСПЛ не було вичерпано національних механізмів оскарження), то відсутня виключна обставина, передбачена пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України, яка надає Великій Палаті Верховного Суду підставу для перегляду судових рішень і втручання у них. **Висновки**. Не вважаємо, що у запропонованому на розгляд членам НКР при Верховному Суді випадку для Великої Палати Верховного Суду наявна правова підстава втручатися

у судові рішення шляхом їх перегляду та реалізовувати провадження за пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України.

Ключові слова: порушення Україною міжнародних зобов'язань, апеляційна інстанція, Верховний Суд, перегляд судових рішень, ЄКПЛ.

PROCEEDINGS UNDER NEWLY DISCOVERED CIRCUMSTANCES AND PROCEEDINGS UNDER EXCEPTIONAL CIRCUMSTANCES: CHARACTERISTICS, COURSE AND INTERRELATION

Basysta Iryna Volodymyrivna,
Doctor of Juridical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Criminal Procedure
Lviv State University of Internal Affairs
basysta-i@ukr.net
orcid.org/0000-0001-9707-7386

Drozdov Oleksandr Mykhailovych,
Doctor of Juridical Sciences, Professor,
Honored Lawyer of Ukraine,
Professor at the Department of Criminal Procedure
Yaroslav Mudryi National Law University
o.m.drozdov@nlu.edu.ua
orcid.org/0000-0003-1364-1272

Stratonov Vasyl Mykolaiovych,
Doctor of Juridical Sciences, Associate Professor
Professor at the Department of National,
International Law and Law Enforcement
Kherson State University
Stratonov@ksu.ks.ua
orcid.org/0000-0002-7548-0630

*This publication aims to convince opponents that in the legal situation proposed for consideration by the members of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court, its actual content indicates the absence of certain components of the criterion for stating that an international judicial institution, whose jurisdiction is recognized by Ukraine, has established a violation by Ukraine of international obligations when deciding this case by the court. To achieve the declared goal and obtain proper results, **the following set of methods was used:** formal-logical, analysis and synthesis, sampling, comparative-legal, forecasting. **The results of such activities are:** 1) it is clarified that the current Code of Criminal Procedure of Ukraine for the appellate instance and the Supreme Court provides for “procedural opportunities” and grounds for reviewing court decisions as a whole, which were adopted (decided) as a result of considering an application for reviewing a court decision on newly discovered circumstances, from the point of view of their legality and validity, within the limits of appeal and, accordingly, cassation complaints; 2) it is stated that if the court and the participants in the proceedings took advantage of these “procedural opportunities,» but the existing violations remained not eliminated, then only having exhausted all the national mechanisms of appeal, in the end there is an opportunity for the participants to apply to the ECHR; 3) it is proved that if there was no such appeal or it is available, but as a result of its consideration by the ECHR, no violation of Article (e) ECHR (including due to the fact that the national legislation continued consideration under newly discovered circumstances, that is, in this part of the arguments of the application to the ECHR, national appeal mechanisms were not exhausted) there is no exceptional circumstance provided for by paragraph 2 of Part 3 of Article 459 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine, which provides the Grand Chamber of the Supreme Court with a basis for reviewing court decisions and interfering with them. **Conclusions:** We do not believe that in the case proposed for consideration by the members of the Scientific Advisory Council at the Supreme Court there is an exceptional circumstance provided for by paragraph 2 of Part 3 of Article 459 of the Criminal Code of Ukraine and which provides the Grand Chamber of the Supreme Court with the basis for reviewing court decisions and interfering with them.*

Key words: violation of international obligations by Ukraine, court of appeal, Supreme Court, review of court decisions, ECHR.

Вступ

У провадженні Великої Палати Верховного Суду знаходиться кримінальне провадження за заявою про перегляд судових рішень з підстави встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом (пункт 2 частини 3 статті 459 КПК України). У заяві про перегляд висловлено вимогу скасувати рішення судів першої та другої інстанцій і передати справу на новий розгляд до суду першої інстанції. ЄСПЛ встановив порушення статті 3 Конвенції у зв'язку із не проведеним національними органами влади ефективного розслідування скарг захисника на жорстоке поводження працівників міліції та пункту 1 статті 6 Конвенції в частині тривалості кримінального провадження. Заявник також скаржився до ЄСПЛ за пунктом 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тим, що національні суди несправедливо визнали його винним на підставі зізнавальних показань, отриманих у результаті жорстокого поводження. ЄСПЛ з цього приводу зазначив, що із огляду на той факт, що перегляд справи за нововиявленими обставинами, під час якого вирок заявника було скасовано, ще триває, ці скарги не виявляють жодного порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї. Тому ЄСПЛ відповідно до пункту 1, підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції відхилив частину заяви щодо несправедливого визнання засудженого винним на підставі його зізнавальних показань, отриманих у результаті жорстокого поводження, а також щодо несправедливості проміжної ухвали апеляційного суду від 25 січня 2021 року. На час розгляду скарг заявника в ЄСПЛ у національних судах тривало провадження за нововиявленими обставинами. Під час цього провадження у суді першої інстанції було вчинено наступне: задоволено заяву про перегляд судового рішення, скасовано вирок, виправдано заявника за одним із двох епізодів вбивства, ухвалено новий вирок, яким заявника визнано винуватим за другим епізодом вбивства. Однак суд апеляційної інстанції 25 січня 2021 року скасував цей вирок і призначив новий розгляд у суді першої інстанції, в результаті якого повідомлені засудженим обставини не були визнані нововиявленими, а тому в задоволенні заяви було відмовлено. Ухвалою Харківського апеляційного суду від 01 листопада 2021 року та постановою Верховного Суду від 3 листопада 2022 року це рішення суду залишено без змін (Звернення, 2023).

Суть дилеми полягає у тому, що ЄСПЛ не констатував, що судовий розгляд по суті кримінальної справи був несправедливим. Але відсутність такої констатації у рішенні пов'язана виключно з тим, що на час розгляду скарг у ЄСПЛ в Україні ще тривало провадження за нововиявленими обставинами. Наразі це провадження завершено постановленням 3 листопада 2022 року Верховним Судом рішення з негативним для заявника результатом – відмовою у задоволенні його заяви

і залишенням без змін судових рішень. Перед суддями Великої Палати на сьогодні постало завдання вирішити: чи можна вважати, що в даному випадку наявна виключна обставина, передбачена пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України, яка надає Великій Палаті Верховного Суду підставу для перегляду судових рішень і втручання у них? (Звернення, 2023).

Виходячи із такого стану справ, Суд звернувся до Науково-консультативної ради (Звернення, 2023), оскільки описана ситуація є неоднозначною та вимагає віднайдення правильного і єдиного шляху власного вирішення. Нами, як її учасниками, було підготовлено наукові висновки (Науковий висновок, 2023 № 1; Науковий висновок, 2023 № 2), аргументами із яких маємо намір поділитися із науковою спільнотою. Сподіваємося плідної наукової дискусії, практична значимість якої є неоціненною задля вироблення вірних орієнтирів у цій царині. Очевидним є те, що з огляду всього наведеного простежується, як актуальність задекларованої проблематики, так і її практична значимість.

Науково-дослідницьким завданням є спроба проаналізувати стан справ у цій царині, використовуючи наявну практику, як ЄСПЛ, так і першої та апеляційної інстанцій, Верховного Суду; як власні наукові підходи, так і досягнення колег; як чинні конституційні та процесуальні положення, так і підвести наукові роздуми до створення нових процесуальних моделей. У результаті сформульовано наукове переконання про те, що ми не вважаємо, що у запропонованому на розгляд членам НКР при Верховному Суді випадку наявна та виключна обставина, що передбачена пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України та котра надає Великій Палаті Верховного Суду підставу для перегляду судових рішень і втручання у них. Оскільки судячи з пунктів 24 та 25 українського перекладу рішення ЄСПЛ «Богомол проти України» від 10 листопада 2022 року, констатація про встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом наявна лише в частині «...порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з не проведеним національними органами влади ефективного розслідування скарг заявника на жорстоке поводження працівників міліції; порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку зі скаргами на тривалість кримінального провадження щодо заявника» (Рішення ЄСПЛ «Богомол проти України», 2022), і з цих, встановлених ЄСПЛ порушень, перегляд за пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України є очевидним (учасники судового провадження мають право подати заяву про такий перегляд). Решту ж скарг у заяві до ЄСПЛ визнано неприйнятними через не вичерпання національних механізмів оскарження, котрі ще були у стані своєї реалізації (тривав судовий перегляд справи за нововиявленими обставинами на момент прийняття ЄСПЛ власного рішення у справі «Богомол проти України»), тому вони й не можуть корелювати із пунктом 3 частини 3 статті 459 КПК України (Науковий висновок, 2023 № 1).

Юридична визначеність вимагає, щоб остаточні рішення судів були виконані, бо інакше системи, де це засадниче правило не діє, вступають у конфлікт із принципом “*res judicata*” (Доповідь: Венеція, 25–26.03.2011.; Науковий висновок, 2023 № 2).

При цьому, у публікації поставлено за мету переконати опонентів в тому, що у запропонованій на розгляд членом Науково-консультативної ради при Верховному Суді правовій ситуації її фактичний контент свідчить про відсутність визначених складових критерію для констатації, що міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, встановлено порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом (Науковий висновок, 2023 № 2).

Варто й вказати, що окремі складові задекларованої дилеми неодноразово перебивали у полі зору таких дослідників, як Аркуша Л.І., Бобечко Н.Р., Волошина В.К., Завтур В.А., Кочура О.О., Нор В.Т., Розумовський О.С., Смірнова І., Стоянов М.М., Торбас О.О. та інших.

Побіжно відзначимо, що у юридичній літературі, на шпальтах підручників цілком вірно підкреслювалося, що провадження за нововиявленими обставинами «має, так би мовити, резервне значення та застосовується, коли вичерпані або не можуть бути застосовані інші процесуальні засоби перевірки судових рішень» (Кримінальний процес, 2018: 476–479). Підстави та перебіг провадження за нововиявленими обставинами розглядалися у науковій літературі з різних позицій. Для прикладу, окремої актуальності набуло таке питання, як можливість оскаржувати у цьому екстраординарному перегляді ухвали слідчих суддів, щодо якого погляди науковців різняться. Така дилема виникає, серед іншого, і через «...відсутність альтернативних ефективних засобів юридичного захисту» (Аркуша, Торбас, Волошина, Завтур, Стоянов, 2023: 455) (мають місце ситуації, коли істотно змінилися обставини від того часу, «...коли особи зверталися із заявою про перегляд ухвали слідчого судді, постановленої за результатом розгляду скарги на бездіяльність прокурора» (Аркуша, Торбас, Волошина, Завтур, Стоянов, 2023: 455)). Адже, з погляду частини дослідників, провадження за нововиявленими або виключними обставинами має свої природні межі, порушення яких суперечило б інтересам забезпечення стабільності судових рішень. У цьому сенсі ключем до розуміння правової природи судового провадження з перегляду судових рішень, а отже, й провадження за нововиявленими обставинами, є вимога неприпустимості повторного притягнення до відповідальності за одне й те саме діяння (*non bis in idem* (лат.)) (Науковий висновок КСУ, 2023). «На стадії досудового розслідування неможливо ідентифікувати нововиявлені обставини у тому значенні, яке закладено у їх нормативну модель, визначену частиною 1 статті 459 КПК України» (Аркуша, Торбас, Волошина, Завтур, Стоянов, 2023: 455). «Надання законодавцем права подавати заяви на перегляд ухвал слід-

чих суддів за нововиявленими обставинами не відповідатиме принципу верховенства права та основним засадам судочинства, визначеним Конституцією України» (Аркуша, Торбас, Волошина, Завтур, Стоянов, 2023: 456). А виходячи з інших аргументів, також сформоване переконання, що «...перегляд за нововиявленими обставинами ухвал слідчих суддів покликаний забезпечувати ефективне поновлення в правах відповідних учасників кримінального провадження і відповідає принципів верховенства права та основним засадам судочинства, визначеним Конституцією України» (Науковий висновок КСУ, 2023). На даний період часу з цього приводу Верховним Судом сформована така правова позиція, що відсутня можливість перегляду за нововиявленими обставинами рішень слідчих суддів, ухвалених під час досудового розслідування, бо, серед іншого, вони не є такими процесуальними рішеннями, котрими закінчено розгляд справи («завершено розгляд кримінального провадження по суті в суді відповідної інстанції» (Постанова ОП ККС ВС, 2020)). Конституційний Суд України свій висновок за конституційною скаргою Г. Плескач, де, серед іншого, й ставиться питання щодо «...відповідності принципів верховенства права та основним засадам судочинства, визначеним Конституцією України можливість перегляду за нововиявленими обставинами ухвали слідчих суддів» (Науковий висновок КСУ, 2023) поки що не оприлюднював.

Така ситуація (у комплексі означених дилем) не сприяє однозначному підходу щодо врегулювання перегляду за нововиявленими та виключними обставинами, підтвердження чому є й розглядувана нами практична ситуація.

Пристаючи до розгляду вже означених питань, вбачається, що у перебігу належної розлогої аргументації авторських наукових суджень, варто зосередити увагу на обох провадженнях, котрі передбачені главою 34 КПК України та їх нюансах, а саме: 1) особливостях початкового етапу та перебігу провадження за нововиявленими обставинами; 2) підставності провадження за виключними обставинами.

Розділ 1. Особливості початкового етапу та перебігу провадження за нововиявленими обставинами

Отож, у власному науковому висновку від 26 травня 2021 року «Щодо застосування норм, передбачених частиною 2 статті 467 КПК України (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Іваненка Ігоря Володимировича у справі № 145/1444/18) серед іншого, зазначалося, що «...серед особливостей початкового етапу та перебігу провадження за нововиявленими обставинами варто виділити такі, як: 1) судді надано повноваження на перевірку не лише наявності, а й якісної характеристики тих підстав, якими оперує заявник, ставлячи перед судом питання про відкриття провадження за нововиявленими обставинами» (Науковий висновок, 2021; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 354). Судячи із доданої до звернення судді

Великої Палати від 17 лютого 2023 року постанови Верховного Суду у справі № 1-8/10 (провадження № 51-1030км21) від 3 листопада 2022 року та виходячи із таких її формулювань, як «...факт перебування засудженого у день вбивства вдома протягом дня та наявність показань свідків, які це можуть підтвердити, не може вважатися нововиявленою обставиною в розумінні статті 462 КПК України, оскільки вона безпосередньо стосується самого засудженого, і йому на час розгляду справи було відомо, або могло бути відомо, де і коли він знаходився...» (котрі, очевидно процитовані із рішення суду першої інстанції, бо попередньо у цьому ж реченні мова йде про належну умотивованість ним свого рішення), формально така «якісна» характеристика підстави для перегляду начебто й наявна.

Також у висновку зазначалося, що «3) екстраординарність цієї процедури провадження, серед іншого, виявляється у її винятковості, яка пов'язана із недоступністю звичайного порядку перегляду (у апеляції чи/та касації) через прийняття остаточних судових рішень (Огляд судової практики, 2020; Постанова ВС, 2020)» (Науковий висновок, 2021; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 354), а також те, що «4) суд звільняється від обов'язку дослідження доказів щодо обставин, що встановлені в судовому рішенні, яке переглядається за нововиявленими обставинами, якщо вони не оспоруються» (Науковий висновок, 2021; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 354). Тут виникає логічне запитання, а чи було таке «оспорення» у розглядуваній нами на сьогодні ситуації? Через обмежений обсяг матеріалів, наданих нам, як членам НКР при Верховному Суді для підготовки наукового висновку, можна судити лише із них, що докази щодо обставин, що встановлені в судовому рішенні очевидно оспоровалися (хоча це лише авторське узагальнення, бо заява про перегляд за нововиявленими обставинами нам не направлялася, як і інші процесуальні документи, окрім зазначених у додатках до звернення). Воно (авторське узагальнення) слідує хоча б з такого із формулювань вже згаданої постанови Верховного Суду від 3 листопада 2022 року у справі № 1-8/10 (провадження № 51-1030км21), як «...щодо доводів захисника про незаконність, на його думку, відібрання явок з повинною ОСОБА_1 під час досудового слідства, то суд також обґрунтовано не визнав цю обставину нововиявленою, оскільки вона стосується процесуальних порушень чи недоліків слідства та не спростовує викладених у вирокі доказів винуватості останнього у вчиненні злочину, за який його засуджено» (Постанова ВС, 2022). З огляду наведеного маємо певні наукові роздуми. Зокрема, не дивлячись на те, що судом констатовано, що згадана обставина не відповідає «умовам нововиявленої», видається, що підстави для дослідження доказів щодо обставин, що встановлені в судовому рішенні, яке переглядалося за нововиявленими обставинами, були наявними. Вони мали б бути досліджені хоча б з огляду подальшого спростування

чи підтвердження допущених порушень конституційних та конвенційних прав, істотності кримінальних процесуальних порушень та їх впливу на прийняті попередні судові рішення (Науковий висновок, 2023 № 1).

На шпальтах юридичних оглядів, як вже відмічалось у раніших публікаціях (Басиста, 2021: 181), міститься й така позиція, що «...суд не розглядає обвинувачення по суті, а лише надає оцінку доводам учасників судового провадження щодо наявності у кримінальному провадженні обставин, що не були відомі суду на час судового розгляду при ухваленні судового рішення, а також щодо можливості впливу цих обставин на правильність судового рішення, яке належить переглянути. За змістом наведених норм процесуального закону, роль суду при перегляді судового рішення за нововиявленими обставинами зводиться лише до встановлення наявності таких обставин, оцінки їх з точки зору істотності для даної конкретної справи, їх дослідження та прийняття відповідного рішення (справа № 51-517ск18 від 12.05.2020 р. Верховний Суд)» (Смірнова, 2020).

Очевидно, що після прийняття суддею рішення про «прийнятність заяви» він відкриває та здійснює судове провадження за нововиявленими обставинами і впродовж цього провадження, серед іншого, якщо докази щодо обставин, що встановлені в судовому рішенні оспоруються, досліджує їх, то логічне, що частиною першого статті 467 КПК України серед повноважень суду за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами передбачено право суду «...скасувати вирок чи ухвалу і ухвалити новий вирок чи постановити ухвалу або залишити заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами без задоволення» (КПК, 2012 у редакції від 05.02.2023).

Також логічне, що частиною другою статті 467 КПК України передбачено можливість оскарження «...судового рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами», а не лише заяви про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, яка вже була визнана «прийнятною» для перегляду судового рішення судом нижчої інстанції (Науковий висновок, 2021; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 355–358).

Варто також повторно підкреслити (Науковий висновок, 2021; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 355–358), що предметом апеляційного (касаційного) перегляду є судові рішення в цілому, ухвалені (постановлені) внаслідок розгляду заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами з точки зору його законності та обґрунтованості в межах апеляційної (касаційної) скарги, а не лише заява про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, яка вже була визнана прийнятною для перегляду судового рішення судом нижчої інстанції (Науковий висновок, 2021; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 355–358).

Другим абзацом частини першої статті 467 КПК України передбачено, що «...за результатами перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами Верховний Суд може також скасувати судові рішення (судові рішення) повністю або частково і передати справу на новий розгляд до суду першої або апеляційної інстанції» (КПК, 2012 у редакції від 05.02.2023).

Отож на підставі всього викладеного можемо зробити висновок, що чинним КПК України для апеляційної інстанції та Верховного Суду передбачено «процесуальні нагоди» та підстави для перегляду судових рішень в цілому, котрі ухвалені (постановлені) внаслідок розгляду заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, з точки зору їх законності та обґрунтованості, в межах апеляційної та, відповідно, касаційної скарги і, логічне, «процесуальне втручання» у них.

Розділ 2. Підставність провадження за виключними обставинами

Принагідно зауважимо про виключність процедури перевірки судових рішень в порядку, передбаченому статтею 459 КПК, яка за своєю суттю є «компромiсним вирішенням конфлікту двох концептуальних підходів – необхідності виправлення допущеної судової помилки, що демонструє ефективність системи кримінальної юстиції, та забезпечення стабільності й непохитності судового рішення, що набрало законної сили, тобто додержання принципу правової визначеності» (Нор, Бобечко, 2018: 150–172).

Варто звернутися до українського перекладу рішення ЄСПЛ «Богомол проти України» від 10 листопада 2022 року. «...24. Заявник також скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції, що національні суди несправедливо визнали його винним на підставі його зізнавальних показань, отриманих у результаті жорстокого поводження. Після того, як про справу було повідомлено Уряд, заявник також поскаржився, що проміжна ухвала від 25 січня 2021 року, постановлена Харківським апеляційним судом під час перегляду справи за нововиявленими обставинами (апел. суд скасував вирок місцевого суду, яким було задоволено заяву), була несправедливою. 25. Суд розглянув зазначені скарги та вважає, що з огляду на всі наявні у нього матеріали та належність оскаржуваних питань до сфери його компетенції, зокрема з огляду на той факт, що перегляд справи за нововиявленими обставинами, під час якого вирок заявника було скасовано, ще триває, ці скарги не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї...» (Рішення ЄСПЛ «Богомол проти України», 2022) і ця частина заяви була відхилена відповідно до пункту 1, підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції. Тобто таке відхилення частини заяви мало місце через те, що заявником не було вичерпано всі національні засоби правового захисту, згідно із загальновизнаними принципами міжнародного права. Як вже зазначалося вище та у зверненні судді Верховного Суду, 3 листопада 2022 року Верхов-

ним Судом постановлено рішення з негативним для заявника результатом – відмовою у задоволенні його заяви і залишенням без змін судових рішень (Звернення, 2023).

А станом на даний час Велика Палата Верховного Суду здійснює провадження за заявою (містить вимогу скасувати рішення судів першої та «другої» інстанції і передати справу на новий розгляд до суду першої інстанції) про перегляд судових рішень з підстави встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом (пункт 2 частини 3 статті 459 КПК України) (Звернення, 2023).

Варто зауважити, що національний кримінальний процесуальний «алгоритм дій» при констатації ЄСПЛ порушення Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, не бездоганно, але прописаний. Так, згідно з частиною 3 статті 463 КПК України, заяви про перегляд судового рішення за виключними обставинами у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні цієї справи судом, подаються до Верховного Суду для розгляду у складі його найвищого органу – Великої Палати (Basysta, Halahan, 2018: 119–135; Науковий висновок, 2020; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 279–287).

Тобто, з підстави встановлення ЄСПЛ порушення Україною міжнародних зобов'язань під час вирішення справи судом Велика Палата Верховного Суду має розглядати матеріали кримінального провадження (кримінальної справи) за правилами провадження за виключними обставинами відповідно до глави 34 КПК України (Basysta, Halahan, 2018: 119–135; Науковий висновок, 2020; Басиста, Благута, Комісарчук, 2022: 281–282).

Також відповідно до пункту 2 частини 3 статті 459 КПК України виключною обставиною визнається *встановлення міжнародною судовою установою*, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом (КПК, 2012 у редакції від 05.02.2023).

Як видається, вжиті законодавцем словосполучення «...встановлення міжнародною судовою установою...» має істотне змістове навантаження. Воно априорі визначає, що міжнародна судова установа, юрисдикція якої визнана Україною, має *попередньо (до звернення до Верховного Суду для розгляду його Великою Палатою) констатувати порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні цієї справи судом*. А судячи з пунктів 24 та 25 українського перекладу рішення ЄСПЛ «Богомол проти України» від 10 листопада 2022 року така констатація наявна лише в частині «...порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з не проведенням національними органами влади ефективного розслідування скарг заявника на жорстоке поводження працівників міліції; порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку зі скаргами на тривалість кримінального провадження щодо

заявника» (Рішення ЄСПЛ «Богомол проти України», 2022), а решту скарг у заяві визнано неприйнятними через не вичерпання національних механізмів оскарження, котрі ще були у стані своєї реалізації (тривав судовий перегляд справи за нововиявленими обставинами на момент прийняття ЄСПЛ власного рішення у справі «Богомол проти України»).

Згідно з пунктом 1 статті 35 Конвенції, Суд приймає заяви до розгляду лише після того, як були використані усі внутрішні засоби юридичного захисту, і лише протягом шести місяців з дати винесення остаточного рішення. Суд не розглядає заяву, яка не відповідає цим умовам прийнятності. Надзвичайно важливо, щоб перед зверненням до Суду були використані усі засоби судового захисту в державі, проти якої спрямована заява, які могли б призвести до усунення порушення, що є предметом оскарження; в протилежному випадку необхідно довести, що такі засоби захисту є неефективними. Це означає, що слід спочатку звернутися до національних судів, яким підсудна справа, включаючи відповідну вищу судову інстанцію, для захисту своїх прав, про порушення яких є намір поскаржитись до ЄСПЛ. Крім того, використовуючи належні засоби захисту, необхідно дотримуватись національних процесуальних правил (Порядок звернення до ЄСПЛ).

Безпідставний повторний перегляд судового рішення за виключними обставинами ставить під загрозу міжнародний принцип "non bis in idem". Оскільки, у разі підтвердження судом наявності нових обставин попереднє рішення у справі скасовується, а замість нього ухвалюється інше – з урахуванням нових обставин (Розумовський, Кочура, 2022). Тож з огляду на те, що провадження за виключними обставинами породжене особливим характером судових помилок, для засвідчення та усунення яких воно й запроваджене, затребуваним є виважений підхід національного суду до встановлення факту наявності конкретних обставин, прямо констатованих у рішення суду міжнародної юрисдикції, що свідчать про ухвалення судом недоброякісного (такого, що не відповідає законності, обґрунтованості та справедливості) за своєю суттю підсумкового рішення у справі (Науковий висновок, 2023 № 2).

При цьому варто констатувати, що частина 3 статті 459 КПК України складається із трьох пунктів, третій з яких передбачає й таку виключну обставину для перегляду, як «3) встановлення вини судді у вчиненні кримінального правопорушення або зловживання слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду під час кримінального провадження, внаслідок якого було ухвалено судові рішення» (КПК, 2012 у редакції від 05.02.2023), котра, не дивлячись на наявну критику науковців щодо її розташування у переліку виключних обставин, все ж таки в силу процесуальних вимог, мала б бути застосована у встановленому Законом (КПК) порядку при існуванні вказаних у її формулюванні обставин (з дотримання вимог частини 4 аналізованої статті).

Висновки. Не вважаємо, що у запропонованому на розгляд членам НКР при Верхов-

ному Суді випадку наявна та виключна обставина, що передбачена пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України та котра надає Великій Палаті Верховного Суду підставу для перегляду судових рішень і втручання у них. Оскільки судячи з пунктів 24 та 25 українського перекладу рішення ЄСПЛ «Богомол проти України» від 10 листопада 2022 року, констатація про встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом наявна лише в частині «...порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з не проведенням національними органами влади ефективного розслідування скарг заявника на жорстоке поводження працівників міліції; порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку зі скаргами на тривалість кримінального провадження щодо заявника» (Рішення ЄСПЛ «Богомол проти України», 2022), і з цих, встановлених ЄСПЛ порушень, перегляд за пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України є очевидним (учасники судового провадження мають право подати заяву про такий перегляд). Решту ж скарг у заяві до ЄСПЛ визнано неприйнятними через не вичерпання національних механізмів оскарження, котрі ще були у стані своєї реалізації (тривав судовий перегляд справи за нововиявленими обставинами на момент прийняття ЄСПЛ власного рішення у справі «Богомол проти України»), тому вони й не можуть корелювати із пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України (Науковий висновок, 2023 № 1).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Звернення від судді Великої Палати Верховного Суду професора Леоніда Миколайовича Лобойка від 17 лютого 2023 року із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 11/0/27-23 від 22 лютого 2023. (Щодо наявності виключної обставини, передбаченої пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України).
2. Український переклад рішення ЄСПЛ «Богомол проти України» від 10 листопада 2022 року. СПРАВА «БОГОМОЛ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF BOGOMOL v. UKRAINE) (Заява № 15528/11). URL: <https://minjust.gov.ua/m/stattya-6-pravo-na-spravedliviy-sud-4201> та <https://minjust.gov.ua/m/stattya-3-zaborona-katuvannya-4199> (дата звернення: 26.04.2023).
3. Басиста І.В. Щодо наявності виключної обставини, передбаченої пунктом 2 частини 3 статті 459 КПК України: науковий висновок члена НКР при Верховному Суді (на виконання звернення від судді Великої Палати Верховного Суду професора Леоніда Миколайовича Лобойка). 23.03.2023. 11 с. (№ 1).
4. Доповідь, схвалена Венеційською Комісією Ради Європи на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25–26 березня 2011 року) «Верховенство права». *Право України*. 2011. № 10. С. 179, 180.
5. Наталія Глинська, Олександр Дроздов Науковий висновок за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду Лобойка Л. М. від 17 лютого 2023 року. 8 с. (№ 2).
6. Кримінальний процес : підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін. ; за ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.
7. Аркуша Л.І., Торбас О.О., Волошина В.К. Стоянов М.М. Щодо можливості перегляду ухвал слідчого судді за нововиявленими обставинами. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. 2023. С. 453–456. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/107.pdf?fbclid=IwAR0tXe914tT7_wYxZeewPfJat4LuCxEl4T1uPnNy5SJD716Xtu3FIPI_VJY (дата звернення: 26.04.2023).
8. Дроздов О.М. Науковий висновок за зверненням судді Конституційного Суду України О. Первомайського за конституційною скаргою Г. Плєскач. 13 с.

9. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 3 лютого 2020 року у справі № 522/14170/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87424124> (дата звернення: 26.04.2023).

10. Басиста І.В. Щодо застосування норм, передбачених частиною 2 статті 467 КПК України: науковий висновок члена НКР при Верховному Суді (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Іваненка Ігоря Володимировича у справі № 145/1444/18). 26.05.2021. 12 с.

11. Басиста І.В., Благута Р.І., Комісарчук Ю.А. Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 432 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/5086> (дата звернення: 26.04.2023).

12. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 01.02.2020. (Рішення, внесені до ЄДРПР, за січень 2020 року). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/VSS00408> (дата звернення: 26.04.2023).

13. Постанова Верховного Суду від 3 лютого 2020 року у справі N 522/14170/17 (провадження N 51-1836кмо19). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87424124> (дата звернення: 26.04.2023).

14. Постанова Верховного Суду від 3 листопада 2022 року у справі № 1-8/10 (провадження № 51-1030км21). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 26.04.2023).

15. Басиста І.В. Окремі проблеми та особливості оскарження судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими обставинами. *Кримінальна юстиція сучасної України: виклики та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присв. до 75-річчя д.ю.н., проф. Ю. П. Алєніна (м. Одеса, 20 лист. 2021 р.)* / відп. ред.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур; НУ «ЮА». Одеса, 2021. С. 179–185. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/18611> (дата звернення: 26.04.2023).

16. Ірина Смірнова Деякі аспекти перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами в кримінальному процесі. 26.02.2020. Вища школа адвокатури НААУ. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/deyaki-aspekty-pereglyadu-sudovyh-rishen-za-novovuyavlenymy-obstavynamy-v-kryminalnomu-protsesi/> (дата: звернення 26.04.2023).

17. Кримінальний процесуальний кодекс України. Документ 4651-VI, редакція від 05.02.2023, підстава – 2858-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 26.04.2023).

18. Нор В.Т., Бобечко Н.Р. Порядок провадження за нововиявленими або виключними обставинами у кримінальному судочинстві України: проблеми правового регулювання і правозастосування. *Право України*. 2018. № 8. С. 150–172.

19. Iryna Basysta, Volodymyr Halahan Problems of adherence by Ukraine to international commitments in resolution of cases in trials that took place in temporarily occupied territories. *Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal* // Kyiv. 2018. № 4. P. 119-135// URL: <http://kmlpj.ukma.edu.ua/article/view/153256>. DOI: <https://doi.org/10.18523/kmlpj153256>. 2018-4. 119-135 (дата звернення 26.04.2023).

20. Басиста І.В. Щодо підходів до розуміння поняття «рішення ЄСПЛ про відмову у знятті з особи імунітету, передбаченого статтею 1 Шостого протоколу, яке прийняте його пленарним засіданням, відповідно до статті 4 Шостого протоколу до Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи» та особливостей виконання такого рішення: науковий висновок члена НКР при Верховному Суді (на виконання звернення від судді Великої Палати Верховного Суду професора Леоніда Миколайовича Лобойка). 29.10.2020. 12 с.

21. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини (інформацію підготовлено за матеріалами офіційного Інтернет-сайту Європейського суду: <http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Applicants/Information+for+applicants>) URL: <https://minjust.gov.ua/m/poryadok-zvernennya-do-evrosudu-z-prav-ljudini> (дата звернення 26.04.2023).

22. Розумовський О.С., Кочура О.О. Захист прав людини, пов'язаного з порушенням ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.) в аспекті перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними

обставинами // *Juris Europensis Scientia* № 4/2022. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/4_2022/17.pdf (дата звернення 26.04.2023).

REFERENCES:

1. Zvernennya vid suddi Velykoyi Palaty Verkhovnoho Sudu profesora Leonida Mykolayovycha Lobyka vid 17 lyutoho 2023 roku iz reyestratsiynym vkhidnym nomerom Verkhovnoho Sudu 11/0/27-23 vid 22 lyutoho 2023. (Shchodo nayavnosti vyklyuchnoyi obstavyny, peredbachenoyi punktom 2 chastyny 3 statti 459 KPK Ukrainy). [Appeal from the judge of the Grand Chamber of the Supreme Court Professor Leonid Lobyko dated February 17, 2023 with the registration number of the Supreme Court 11/0/27-23 dated February 22, 2023. (Regarding the existence of an exceptional circumstance provided for in Clause 2 of Part 3 of Article 459 of the Criminal Procedure Code of Ukraine)]. 3 p.

2. Ukrayins'kyu pereklad rishennya "Bohomol proty Ukrainy" vid 10 lystopada 2022 roku. SPRAVA "BOHOMOL PROT Y UKRAYINY" (CASE OF BOGOMOL v. UKRAINE) (Zayava № 15528/11). [Ukrainian translation of the ECtHR decision "Bogomol v. Ukraine" dated November 10, 2022. CASE OF BOGOMOL v. UKRAINE (Application No. 15528/11)]. URL: <https://minjust.gov.ua/m/stattya-6-pravo-na-spravedliviy-sud-4201> and <https://minjust.gov.ua/m/stattya-3-zaboronakativannya-4199>

3. Basysta I.V. Shchodo nayavnosti vyklyuchnoyi obstavyny, peredbachenoyi punktom 2 chastyny 3 statti 459 KPK Ukrainy: naukovyy vysnovok chlena NKР pry Verkhovnomu Sudi (na vykonannya zvernennya vid suddi Velykoyi Palaty Verkhovnoho Sudu profesora Leonida Mykolayovycha Lobyka). [Regarding the existence of an exceptional circumstance provided for in Clause 2 of Part 3 of Article 459 of the Criminal Procedure Code of Ukraine: scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Board at the Supreme Court (in response to an appeal from the judge of the Grand Chamber of the Supreme Court, Professor Leonid Lobyko)]. 23.03.2023. 11 p. (№ 1).

4. Dopovid', skhvalena Venetsiys'koyu Komisiyeyu Rady Yevropy na 86-mu plenarnomu zasidanni (Venetsiya, 25–26 bereznya 2011 roku) "Verkhovenstvo prava". [Report approved by the Venice Commission of the Council of Europe at the 86th plenary session (Venice, March 25-26, 2011)]. *Pravo Ukrainy*. 2011. № 10. P. 179, 180.

5. Nataliya Glynska, Oleksandr Drozdov Naukovyy vysnovok za zvernennym suddi Velykoyi Palaty Verkhovnoho Sudu Lobyka L. M. vid 17 lyutoho 2023 roku [Scientific opinion on the appeal of the judge of the Great Chamber of the Supreme Court L.M. Loboiko dated February 17, 2023]. 8 p. (№ 2).

6. Kryminal'nyy protses : pidruchnyk / O. V. Kaplina, O. G. Shylo, V. M. Trofymenko ta in. ; za red. O. V. Kaplinoyi, O. G. Shylo. [Criminal procedure: a textbook / O. V. Kaplina, O. G. Shylo, V. M. Trofymenko, and others.; under the editorship O.V. Kaplinoi, O.G. Shylo]. Kharkiv: Pravo, 2018. 584 p.

7. Arkusha L.I., Torbas O.O., Voloshina V.K., Zavtur V.A., Stoyanov M.M. Shchodo mozhlyvosti perehyadu ukhval slidchoho suddi za novovuyavlenymy obstavynamy. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. [Regarding the possibility of reviewing the decisions of the investigating judge based on newly discovered circumstances. Legal scientific electronic journal]. No. 2. 2023. P. 453–456. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/107.pdf?fbclid=IwAR0tXE914tT7_wYxZeewPflJat4LuCxEI4T1uPnNy5SJD716Xtu3FIPI_VJY

8. Drozdov O.M. Naukovyy vysnovok za zvernennym suddi Konstytutsiynoho Sudu Ukrainy O. Pervomays'koho za konstytutsiynoyu skarhoyu H. Pleskach [Scientific opinion on the appeal of the judge of the Constitutional Court of Ukraine O. Pervomayskyi on the constitutional complaint of H. Pleskach]. 13 p.

9. Postanova Obyednanoyi palaty Kasatsiynoho kryminal'noho sudu Verkhovnoho Sudu vid 3 lyutoho 2020 roku u spravі № 522/14170/17 [Resolution of the Joint Chamber of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court dated February 3, 2020 in case No. 522/14170/17]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87424124>

10. Basysta I.V. Shchodo zastosuvannya norm, peredbachenykh chastynoyu 2 statti 467 KPK Ukrainy: naukovyy vysnovok chlena NKР pry Verkhovnomu Sudi (na vykonannya zvernennya vid suddi Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladі Verkhovnoho Sudu Іvanenka Іhorya Volodymyrovycha u

spravi № 145/1444/18) [Regarding the application of the norms provided for in part 2 of Article 467 of the Criminal Procedure Code of Ukraine: scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Board at the Supreme Court (in response to an appeal from the judge of the Criminal Court of Cassation as part of the Supreme Court Ivanenko Ihor Volodymyrovych in case No. 145/1444/18)]. 05/26/2021. 12 p.

11. Basysta I.V., Blaguta R.I., Komissarchuk Yu.A. Aktual'ni problemy zastosuvannya kryminal'noho protsesual'noho zakonodavstva: navchal'nyy posibnyk. L'viv: L'vivs'kyy derzhavnyy universytet vnutrishnikh sprav [Actual problems of the application of criminal procedural legislation: a study guide. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs] 2022. 432 p. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/5086>

12. Ohlyad sudovoyi praktyky Kasatsiynoho kryminal'noho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 01.02.2020. [Review of the judicial practice of the Criminal Court of Cassation as part of the Supreme Court dated February 1, 2020]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/VSS00408>

13. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 3 lyutoho 2020 roku u spravi N 522/14170/17 (provadzhennya N 51-1836kmo19) [Resolution of the Supreme Court dated February 3, 2020 in case N 522/14170/17 (proceedings N 51-1836kmo19)]. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87424124>

14. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 3 lystopada 2022 roku u spravi № 1-8/10 (provadzhennya № 51-1030km21) [Resolution of the Supreme Court dated November 3, 2022 in case No. 1-8/10 (proceedings No. 51-1030km21)]. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>

15. Basysta I.V. Okremi problemy ta osoblyvosti oskarzhennya sudovykh rishen' za naslidkamy kryminal'noho provadzhennya za novovyavlenymy obstavynamy / I.V. Basysta. *Kryminal'na yustytisiya suchasnoyi Ukrainy: vyklyky ta perspektvy* : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysv. do 75-richchya d.yu.n., prof. YU. P. Alenina (Odesa, 20 lyst. 2021 r.) / vidp. red.: L. I. Arkusha, O.O. Torbas, V. A. Zavtur [Separate problems and features of appealing court decisions following the consequences of criminal proceedings under newly discovered circumstances / I.V. Basysta. *Criminal justice of modern Ukraine: challenges and prospects*: materials of the International science and practice conf., adj. to the 75th anniversary of the Doctor of Law, prof. Yu. P. Alenina (Odesa, November 20, 2021) / resp. ed.: L. I. Arkusha, O.O. Torbas, V.A. Zavtur]. NU "OYUA". Odesa, 2021. P. 179–185. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/18611>

16. Iryna Smirnova Deyaki aspekty perehlyadu sudovykh rishen' za novovyavlenymy obstavynamy v kryminal'nomu protsesi. 26.02.2020. Vyscha shkola advokatury NAAU [Some aspects of reviewing court decisions based on newly discovered circumstances in criminal proceedings. 26.02.2020. NAAU Higher School of Advocacy]. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/deyaki-aspekty-perehlyadu-sudovykh-rishen-za-novovyavlenymy-obstavynamy-v-kryminalnomu-protsesi/>

17. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrainy. Dokument 4651-VI, redaktsiya vid 05.02.2023, pidstava – 2858-IX [Criminal Procedure Code of Ukraine. Document 4651-VI, revision dated 05.02.2023, basis – 2858-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

18. Nor V.T., Bobechko N.R. Poryadok provadzhennya za novovyavlenymy abo vyklyuchnymy obstavynamy u kryminal'nomu sudochynstvi Ukrainy: problemy pravovoho rehulyuvannya i pravozastosuvannya. Pravo Ukrainy [The procedure for proceedings under newly discovered or exceptional circumstances in the criminal justice system of Ukraine: problems of legal regulation and enforcement. Law of Ukraine]. 2018. No. 8. P. 150–172.

19. Iryna Basysta, Volodymyr Galagan Problems of adherence by Ukraine to international commitments in resolution of cases in trials that took place in temporarily occupied territories. Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal. Kyiv. 2018. No. 4. P. 119–135. URL: <http://kmlpj.ukma.edu.ua/article/view/153256> DOI: <https://doi.org/10.18523/kmlpj153256.2018-4.119-135>

20. Shchodo pidkhodiv do rozuminnya ponyattya "rishennya ECtHR pro vidmovu u znyatti z osoby imunitetu, peredbachenoho statteyu 1 Shostoho protokolu, yake pryynyate yoho plenarnym zasidannym, vidpovidno do statti 4 Shostoho protokolu do Heneral'noyi uhoody pro pryvileyi ta imunitety Rady Yevropy" ta osoblyvostey vykonannya takoho rishennya: naukovyy vysnovok chlena NKR pry Verkhovnomu Sudi (na vykonannya zvernennya vid suddi Velykoyi Palaty Verkhovnoho Sudu profesora Leonida Loboyka). [Regarding the approaches to the understanding of the concept of "decision of the ECtHR on the refusal to waive immunity from a person provided for in Article 1 of the Sixth Protocol, which was adopted by its plenary session, in accordance with Article 4 of the Sixth Protocol to the General Agreement on Privileges and Immunities of the Council of Europe" and the specifics of the implementation of such a decision: scientific opinion of a member of the Scientific Advisory Board at the Supreme Court (in response to an appeal from the judge of the Grand Chamber of the Supreme Court, professor Leonid Loboyko)]. 29.10.2020. 12 p.

21. Poryadok zvernennya do Yevropeyskoho sudu z prav lyudyny (informatsiyu pidhotovleno za materialamy ofitsiynoho Internet-saytu Yevropeyskoho sudu [The procedure for applying to the European Court of Human Rights (the information was prepared based on the materials of the official website of the European Court)]: <http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Applicants/Information+for+applicants>) URL: <https://minjust.gov.ua/m/poryadok-zvernennya-do-evrosudu-z-prav-lyudini>

22. Razumovsky O. S., Kochura O. O. Zakhyst prav lyudyny, povyazanoho z porushennyam st. 6 Konventsiyi pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod (1950 r.) v aspekti perehlyadu sudovykh rishen' za novovyavlenymy abo vyklyuchnymy obstavynamy [Protection of human rights related to the violation of Art. 6 of the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950) in the Aspect of Revision of Court Decisions in Newly Discovered or Exceptional Circumstances]. *Juris Europensis Scientia*. No. 4/2022. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/4_2022/17.pdf

Стаття надійшла до редакції 10.05.2023
The article was received 10 May 2023